

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscrise nu se redau.

LIBERTATEA**Inimile bune — răspund!**

— Pe altariul culturei române. —

"Lumina bunei credințe în inimile credincioșilor s'a aprins"...

In săptămâna din urmă au trimis jertfă curată pe altarul culturii neamului, pentru ridicarea gimnaziului român din Brad următorii frați buni:

Dr. Aurel Groza, avocat în Buteni (ctz Arad), cor. 100, adresind directiunii gimnaziale următoarea scrisoare:

„Onorată direcție! Duminecă în 23 Sept. n. a. c. mi-am servit, cu ajutorul lui Dumnezeu, cununia cu Aurora Serb din Lipova.

Din acest incident, ca răscumpărare pentru anunțurile de cununie, dar mai ales întru amintirea acestui act, am expediat prin postă sumă de 100 cor. la adresa On. Direcției, cu acea rugare să binevoiți a o alătură „fondului gimnazial din Brad.”

Rugind pe bunul Dumnezeu ca mărețul ideal al neamului românesc de a vedea cît mai degrabă gimnaziul nostru din Brad la gimnaziu complet, spre față și mindria tuturor Românilor, semnez, etc.”

Brav avocat! Frumos exemplu! Fie-i casa casă, masa masă, și mireasa aleasă cinstă 'n casă și la masă!

Avram Dubăș, iun., inv. în Romoș (l. Orăştie) cor. 10—

Petru Dregan, sergent în regimentul de inf. nr. 64 din Murăș-Oșorhei a trimis cor. 3— scriind printre altele:

„Eu sergentul Petru Dregan, născut în comuna Bărești (Hateg), văzând mai multe inimi bune de Români jertfănd pe altarul culturii, jertfesc și eu din simțul iubirii de neam pe sama fondul gimnazial din Brad 3 cor.

„Incepând l'au făcut teologii și pedagogii prin concerte, sprijiniți de inteligență. Dar, precum să știe, plugarul e talpa țării, aşa sperăm că va fi și talpa națiunii; unde nu vor birui plugarii, le vor ajuta și frații lor meseriași, și cind toti vor pune umăr la umăr și vor jertfi pe in-

trecute, vor face că și nepotii lor, cari vor putea gusta din cultura gimnaziului, să vor închinde, iar cind nu vor mai fi, le vor duce rami de lauri la morțintele lor! Fraților! Să dăm dovezi la lume, că am auzit și am înțeles glasul de chemare al apostolilor!”

Fi-ți-ar gura de aur, brav ostaș! Vorbele tale răsună în cît mai multe inimi bune și îndemne-le pe toate a-și închina o bucată din roada sudoarei feței lor, pentru zmeritul nostru așezămint de lumină, pe care, la sfatul lui Andrei Baron de Șaguna, cu conlucrarea întăreștilor Ioan Pipoș, Dr. Iosif Hodoș, A. Frîncu, Iosif Bașa, etc., l-a înfințat poporul zărăndeansetos de cultură!

T. Liviu.

Vorbe înțelepte.

Am spus în numărul trecut al foii noastre, că la Brașov locuitorul președintelui Asociației, luminatul profesor A. Bârsan, a ținut la deschiderea adunării o vorbire plină de adevăr și de îndrumări pe căile cele mai bune ale însoririi cărturărești pentru luminarea poporului, zisă „Asociație”.

A făcut în firul frumoasei sale vorbiri pomeniri duioase din trecutul neamului nostru, din vremurile cind bărbați ca Șaguna, Șuluț, Cipariu, Barit, Popazu, Axente Sever, Vasici, Bologa, Macelar și alții, stăteau la leagănul Asociației, povătuindu-i înții ei pași și dîndu-i ca merinde pentru viitor îndrumări cum să lucreze, ce să lucreze. Si învățatul profesor să întrebă și cercetează cu dreptate, că ce-a putut îsprăvi, ce-a putut duce în deplinire această tovărășie de oameni binevoitori poporului, și ce nu? Si caută să arate împede care are să fie mai ales de aci în colo chemarea celor ce stau în slujba Asociației, dacă e, ca să mergem drepti spre înținta cuminte pe care i-au pus’o

marii ei întemeietori. Zice, cu drept cuvînt, că Asociația noastră n'are să fie o societate care să facă însași știință, că-i lipsesc și puterile și mijloacele, ci ea are să rămînă și mai departe: — »O societate pentru lătirea luminei în straturile cele mai mari ale poporului, o însorire pentru popularizarea științei și pentru creșterea simțământelor bune, — ea nu va face literatură și știință, ci va sprîjini literatura și știința!«.

Si prin asta ea își va fi îndeplinită desăvîrșit de bine chemarea ce i-au pus’o cei ce au stîrnit-o. Cercetările profesorului Bârsan să închee cu un sănătos mănușchiu de povetă cari să lumineze pentru toți cărăriile Asociației, și să întrunesc în sfatul plin de minte și adevăr:

»Să ne apropiem (prin toate lucrările Asociației) cît mai mult de omul din popor; să căutăm a-i cunoaște firea și aplicările, să-l luminăm cu toate mijloacele culturale moderne, să-l ușurăm năcazurile (și mai ales neștiințele!) »L.«, și să-l îmbărbătăm! Să-l legăm de noi (pe omul din popor) cu brațul puternic al culturii naționale, și astfel să facem din întreg poporul nostru, o cetate tare, care să fie în stare să sta împotrivă la orice atac!...

Vorbe înțelepte, care mult am dorit să fie bine auzite de toată cărturărimea neamului și fiecare să se simtă pătruns de focul nobil de a-și pune toate străduințele a sluji în acest fel poporului!

Si slujbele acestea să pot face în zeci de chipuri, cu zeci

de mijloace și zeci de prilegiuri. Si advocațul, și medicul, și inginerul, și profesorul, ca și preotul și dascălul, își poate căuta și găsi zeci de prilegiuri prienice de a sluji din a lui parte, cît de cît acestor ținte intru îmbărbătarea și înălțarea poporului!

Caută-le numai unul fiecare și voiască a împlini ceva din ele!

Deputații înțre popor.

Dr. Al. Vajda-Voevod.

Deputatul cercului Ighiu, dl Dr. A. Vajda s'a înșătit însorit de dl deputat Dr. Teodor Mihali între alegătorii din Munții Apuseni.

Multă lume l'a întimpinat în Bucium-Cerbu, și a intrat în Abrud cu un cortegiu împunător. În frunte mergeau 32 de călăreti, apoi trăsura în care sădeau deputații, urmată de alte 15 trăsuri.

La orele 2 p. m., și-a ținut darea de seamă în Abrud, despre lucrarea de până aci în dietă.

Poporul în număr de mii s'a adunat ca să asculte graiul dulce al mult iubitului lor deputat. Frumoasa adunare o deschise vrednicul preot al Abrudului Iosif Gombos, prin o înșuflătă vorbire.

Cind spunea că: „a sosit cu dor între noi scumpul nostru deputat Dr. A. Vajda-Voevod, însorit de ilustrul președinte al partidului naționalităților, ca să dea seamă despre lucrarea lor în casa țării”, — mulțimea înșuflătă izbucnește în nesfîrșite aclamări!

Apoi invită pe deputatul Vajda să-și țină darea de seamă. Dr. Vajda urcând tribuna ridicată, e primit din partea poporului cu urale ce nu mai aveau sfîrșit și damele de fată îl acoperă cu buchetele de flori!

Si vorbește Vajda așa cum el știe, drăguț, convingător, deslușit și înșuflătitor, arătând lucrarea desvoltată în dietă și izbinzile dobândite de partidul naționalităților, mici la părere

dar' totuși îndestulitoare de-o camdată, mai cu seara cind ne gîndim că au luptat 25 față cu aproape 400 deputați străini intereselor și drepturilor popoarelor din această țară. Dar' au cîștagat aceste îndestulitoare succese căci știți, zice Dr. Vajda, „cind intră spinul în piele trăbue să-l scarpi într'ună ca să iese, căci altcum pișcă într'ună”!

A vorbit o oră întreagă și a ascultat poporul cu lacrini de bucurie în ochi. „Mergeti în liniște pe la casele voastre”, închee Dr. Vajda, „ascultați de lege, dar' cind voi ascultați de lege, cereți sus și tare ca și păzitorii legii să cinstească drepturile ce și voi le aveți în lege, și vă cereți sus și tare aceste drepturi, cari trebuie să vi-să dea și trebuie să se respecteze, căci de percut să poate perde numai dreptul, de care te multămești de bunăvoie”. Multimea aplaudă nesfîrșit. Înșuflătirea e prea puternică ca uralele să se sfîrsească deodată.

Vorbește apoi deputatul Dr. T. Mihali în cuvînt ca un adevărat părinte, îndemnind poporul să țină strîns în jurul acestui, celui mai distins dintre luptători pentru binele neamului.

„Am increderea tare, zice Dr. Mihali, că vom ajunge la biruințe, căci nu numărul nostru hotărăște ci adevărul propovăduit de noi! Doar' cei 12 apostoli ai lui Christos învingeau ei, și învățătura lor covîrșea lumea, dacă în însași învățătura lor nu era germanul învingerii, adevărul”?

Cuvintele lui Dr. Mihali sunt acoperite de mari aclamări.

Apoi părintele Demetru Goia nr. cind tribuna dorește iubitorilor deputați mulți-mulți ani, putere de muncă, și pe urmă propune ca adunarea să aducă următoarea hotărîre:

„Alegătorii cercului Ighiu, votează încredere deplină deputatului lor Dr. Alexandru Vajda-Voevod și peste tot deputaților naționaliști; aprobația ținuta lor de până aci în dietă țării, și așteaptă ca și de aci înainte să calce pe calea apucată! În față învinuitorilor, că ei n'or fi adevărați reprezentanți ai poporului, protestăm cu toată puterea! Ei sunt adevărații

din țară și erau să împresoare București, dacă România nu s'ar învol ca ei să-l rupă Basarabia!...

Noi priveam mirați aceste întăriri, ba cuprinși chiar de o nelinișitoare frică, ce te roade la înimă, că Doamne ferește să fie odată lipsă ca armata română să-și apere Regele și țara și de după aceste întăriri! Căci până să ajungă în dosul lor, ar fi trebuit să fie înfrîntă pe toată linia, la hotare ca și încoje în largul țării...

In gară.

Dar' iată-ne, după un salt bun încă al celor două locomotive, iată-ne în gara de nord a Bucureștilor, pe la orele 11. ba după ele. Gara de Nord e foarte încăpătoare și coperită cu coperti de sticlă, pentru a fi ferit publicul de jocul vremilor rele.

Ce-am văzut aci, nici nu mai pot spune: Știi că trenul a mers, în pas domol, minute întregi tot printr'o mare de oameni! Stătea om în spate la om pe întreg împinsul gărei, și un nesfîrșit filfălt de batiste și fluturat de pălării pluteau peste tot valul acesta de capete și feti strălucind de bucurie, iar peste asuritorul tumult să ridică uneori biruitoare valurile de sunete a lor trei muzici militare ce cintau din răsputeri, făcind să nu mai au nici nimic, nimic!

Abia ni-s'a putut spune, că tot

FOITA**Un vis.**

— Excusea corurilor băneșene și ardeleni în țară și producțile lor în Arenele din Expoziție. —

(Urmare din Nr. 88).

Pe Valea-Oltului.

Intrasem în noapte și coborîsem bine pe Valea Oltului spre Piatra. Cu toate acestea, spre marea noastră mirare, pe la cele mai multe gări, ne așteptau și acum în noapte, sute de oameni, bărbați și femei, cari primeau cu vîi aclamații sosirea trenului cel cu „frații din Ardeal” și îl copereau cu urale înșuflătite la plecarea lui mai departe. Asta până pe la orele 10 noaptea, dela care timp încolo treceam prin stațuni liniștite. Era tîrziu și noi nu puteam dormi. Atât era sufletul nostru de străbătut de simțămîntul că el să afle sub alt cer, care nu-i mai e dușmanos, că răsuflă alt aer despre care nu mai spune nimenea că îl fabrică Arpăd ori Tuhutum, și că, deci, ar fi și aerul al lor, — încă nici mingăriile somnului nu să prindă de ochii nostri.

Planul dintr-un început așa fusese, că la orele 11 din noapte ne întîlnim în stația dela Piatra-Olt, cu trenul ce aduce pe Băneșteni de pe linia dinspre Orșova. Dar cind colo în Piatra am trebuit să stăm, în neastămpăr și nesonîn, până aproape de orele 2 după miezul nopții, căci trenul cu Băneștenii întîrziase aproape trei ore.

Mulți multe feluri de gînduri ne făceam, că și oficialii de tren așa știau că trenul trebuia să sosească de-o dată cu al nostru. Ce li-s' o fi întîmpat? Doar' n'a întrevînt vre-o nenorocire?

Cind colo, iaca tîrziu după miezul nopții sosesc și Băneștenii cu Ungureni, strălucindu-le ochii de veseli și de multușimi. Căci la Craiova le stase în drum tot orașul, și cum era deja seară, i-au tras așa zîcind jos din tren ca să-i omenească! Le-au eşit în cale cu cară de mîncare și de beutură, și după ce i-au salutat cu cuvînte pline de fericirea fratelui mai mare ce-și vede pe mult așteptat și de mult nevăzutul său frate mai mic, și s'au îmbrățișat și s'au sărutat, — i-au pus pe omenie, și peste două ciasuri nu i-au mai lăsat să plece, ci tot în cuvînte dulci și în muzică și în traui bun i-au tîntuit!

Iar' noi îi așteptam îngrijita și somnuroși. Dacă au venit ei, și trenurile noastre s'au împreunat într'unul lung-

lung (de vre-o 42 vagoane) tras de 2 locomotive, ne-a fugit somnul iară, mai ales că acușii începeau să facă ziuă și ochii ne cereau de lucru, că ei doreau să vadă toate, să vadă locurile pe unde trec; ce oameni, ce sate, ce-i pe-aci?

Bogatele sesuri.

Si într'adevăr aveam ce să vedem: aceea de a nu vede a nimic! Alerga trenul goană nebună pe nesfîrșitul ses, că prea întîrziase, dar' noi nici după goană de cîte o oră, nu vedeam un sat în drumul nostru, decit ses și puștie! Dar' lucrat tot sesul, toată pustia, și o dovadă de un belșug, de care abea's oamenii vrednici înaintea lui Dumnezeu! Ca dovedă a acestui belșug dădeam de unele stațuni de cale ferată așezate în cîmp, fară pic de colibă prin apropiere cît vezi cu doi ochi, și spre stațione vedea venind cărăriile, drumurile din feluritele părți ale întinsului gol, iar' lîngă stație era un mare magazin de bucate, plin și în lăuntru, și pe ambaluri, pe sub strelășini, de saci umpluți cu grâu, iar' lîngă el, sub cerul liber, un mormant cit un munte, de saci puși cruciș, ca lemnele în rug, cari nu mai încăpeau în magazine, și, ce ne uimea pe noi: lîngă mormantul de saci, era un vrafuri uriaș de grâu curat, mare în fir, care n'a mai avut loc nici în saci, ci era aruncat aci jos pe vatra goală, mii și

mii de măsuri într-o grămadă, cu numai niște pînzuri uriașe, aruncate peste ploaie și de vînt!

Intr'adevăr harul lui Dumnezeu din belșug! Că atîtea bucate sunt, de numai sau marii lor stăpâni, în ce le sprîngin...

Abia într'un tîrziu dădurăm și peste un sat, întins pe o vale și pe mai multe coline, cu case destul de curățate și departe de-o altă, dar grădinile din jurul lor, nu erau îngădăite în ordine, ca pe la noi, căci nici sunt păduri înămăneori ori-cui, ca pe la noi.

Fugea trenul fugea, adesea par că desnădăjdut fugea, căci tare întîrziase după cum fusese planul să sosească la 8 dim. în București. Abia mai stătea pe la stație, așa că de poruncă, și o lucea iar' la goană.

Chitila.

Iată-ne ajunși pe la ora 10 și jumătate la Chitila, unde să incepe sirurile de întăriri în jurul Bucureștilor. Să văd și că colo miciile forturi (întăriri) cu care și încinsă capitala, ca cù un brîu teribil pe care-l întîntuite mii de guri de foc de tun, și zeci de mii de

nostri reprezentanți, lupta lor e lupta noastră, cit să poate mai cinsti dusă, aşa precum noi toti o dorim".

Poporul cu multă însuflețire primește proprunerea astăzi și părintele Gombos multămind dlor deputați, îi asigură de dragostea nespusă ce poporul le păstrează.

"Primiti", spune el, "dragostea neșfîrșită a noastră ca o cheie puternică a alipirii noastre către voi și ca un sprijin în lupta ce trebuie să duceți și de aci înainte!" — și cu aceea începe adunarea. Poporul în liniște să depără și auzaiă șoptindu-și: "Dacă nu ne-am sfii, ar trebui să-l săratăm" (pe Dr. Vajda).

Sara la orele 8, înțelegerința din Abrud a petrecut cîteva ciasuri la masa ospitală a de toți iubitei doamne Ana Filip, care lacrimi și vîrsat la prima luptă nesuccesată dată de Dr. Vajda la Ighiu, dar care acum cu fală privește la nefrîntul "deputat al munților".

Mine în 2 Oct. deputații vor merge între alegătorii din Bucium, la vestiile Buciumanii.

Jana.

Vas. Goldiș.

Duminică (30 Sept. n.) și-a ținut dările de samă înaintea alegătorilor săi deputatul Vas. Goldiș al cercului Radna, pentru comunele Groș, Dumbrăvița, Câpruța, Batuța și Monoriște. La Berzava a fost primit de alegători. Deputatul a stărtuit mult că noi să ne încredem în puterile proprii, și să nu nădăjduim dela alții ajutorul și mîntuirea, "Că mila dela străini, e ca umbra dela spinii... și a stărtuit pentru învățătură: "cind fie-care Român va fi știutori de carte, s'a apropia ciasul mîntuirii noastre!" Le-a spus ce au lucrat în dietă și ce mai au de gînd. Poporul l'a primit cu însuflețire și i-a votat deplină încredere.

Ospetele

nu pot omori credințele bune!

O grupă de vre-o 80 de Englezi a venit în Ungaria, ca să cunoască stări și oameni de pe aici. Ungurii din Pesta au făcut îndată ce au făcut și cu alți oaspeti: i-au luat în mijlocul lor, și din ospețe nu i-au mai lăsat. Par că voiau să-i tăiat în amețeala benchetelor,

omul să-si ia bagajul și să dea spre esire, că apoi acolo, afară din gară, să va face arangearea, și bagajele să vor preda la cără anume venite, care să le ducă la cuartierele unde s'impărătie corurile singuratic.

Prin mijlocul mării de lume, noi, dați jos din tren, pornim fiecare cum poate, tot cu umărul drept sus, îndoîn spate stînga de greul cofărului din dreapta. Elegantul public nu privea mirat și ne aclama.

Colo afară în curte vre-o 20 de trăsuri mari de expeditori, stateau gata să ne primească bagajele. La fiecare trăsură era pusă o tablă în un virf de prăjina și scris că bagajele căruiai cor le adună. Bună idee. Fiecare merse la carul corului său și își dețe în samă soldaților dela ele, pachetele ce avea (pe fie-care pachet numele proprietarului și a corului).

Urma apoi arangearea corurilor, unul după altul, pentru convoiul prin oraș. Să facă și asta cu ușurință mai mare decum am fi crezut, căci fiecărui cor i-să dețe o tablă cu lătore mari, așa:

Reuniunea de cintă
ORĂȘTIE

Corul din
CACOVA

Reuniunea „Hilaria“
ORADEA-MARE

fiecare prinsă de un băt și tabla dată unui tinăr din cor, s'o ducă nainte

până ce ies din țară, că altfel aceia, oameni ce trăesc în foarte largă libertate și iubesc nemărginit libertatea, nu să poate să nu fi plecat spre casă cu sufletul îndurerat de cazona ce ar fi văzut că să face aici libertății.

Nu i-a lăsat să vină în atingere cu aproape nimenea, decât tot cu domni din tabăra koșuthistă a guvernului. Așa apoi aceia nici nu și-au putut arăta liberi părările lor asupra lucrurilor și oamenilor, — totuși cînd să plece, unul dintre Englezi, un învățăț profesor cu numele Browning, fiind ispitit de un gazetar Ungur, că ce păreri are despre libertate și lupta popoarelor pentru limba lor, etc., a răspuns Ungurașului cam așa:

"Lupta politică este îndreptăță și e sigură că întimpină toată dragostea (celor drepti), dacă ea, lupta aceea, are de scop apărarea limbii naționale și a bunurilor naționale, fără de care nici nu poate fi o națiune liberă și viețuitoare".

"Unde, într-o adunătură de popoare, o astfel de luptă (pentru iimbă și națiune) este asurată de cei dela puterea centrală, acolo trebuie, după cum ne învăță istoria cu ale ei dovezi, să păgubească asupratorul!"

Și spune gazetarul Ungur că profesorul Englez, deși e om bătrîn, cînd vorbea de libertate și de dreapta luptă pentru libertate, îi străluceau ochii de o însuflețire caldă, ca unui june.

Că fostă cineva între învățății Unguri, care să priceapă vorbele mult spuñătoare a Englezului, — nu știm. Dar mai iute credem că nu. Căci ei le iau toate numai din al lor punct de vedere și sub luptătorii pentru libertate să înțeleag numai pe sine și sub asupratori pe Austria.

Alți luptători pentru libertate și alt rînd de asupratori ai aceleiai, ei nici nu mai văd în țara asta!

și coriștii, de pe unde ar fi, aveau să aduna după această tablă ce plutea, ca un steag, naintea lor.

Așa a și fost ușor de a aduna cor de cor la olaltă și a le pune în rîndul ce li-să fixase.

Grupate corurile în largul din față gărei, deodată să văză ridicindu-se peste multime, pe o masă, viceprimarul capitalei, care în cuvinte calde salută pe oaspetii de peste hotără, urindu-le bun sosit pe pămîntul României și în capitala ei! Apoi președintele societății "Carmen" cea care a invitat corurile să vie la București, și pe urmă un tinăr în numele tinerimii universitare, salută. Răspunde Dr. Dobrin, căpetenia corurilor bănățene, plin de foc.

I. Vîdu.

Salutul lui Dr. Dobrin e întregit în chip admirabil de măestrul corului Vîdu dela Lugoj, care salută, în numele corurilor, pășirea în orașul București, cu

"Deșteaptă-te Române!"...

Ah, nu voi uita în veci clipa asta! Demult voinam să cunosc pe Vîdu și să-i aud corul, și mi-să dat să-l aud chiar în o clipă atât de înălțătoare, cînd el "Deșteaptă-te Române", dar nu așa cum noi îl știm, ci după o armonizare nouă, în formă cu totalul tot originală, și atât de fericită, că și-vîră în suflet în chip de glas de sirenă, ce te zăpăcește, te face nebun de fericit! S'a pus Vîdu în fruntea corului său, dar nu cu față întors spre el, ci, ca transportat, ca uitat de sine, sta cu față spre București, cu privirea cam spre pămînt, înduioșat, și da numai ușor tac-

Viitorul Împăratiei.

Dl Aurel C. Popovici, cunoscutul scriitor al renomitei Repline, fost membru în comitetul național de național procesului Memorandum, — era cînd încă de pe atunci și să dovedește și azi, ca cel mai adinc cunoșcător, ca cel mai învățat între bărbății politici cari să dedau a scrie despre stările din Împăratia Austro-Ungariei și despre viitorul acestei Împăratii.

E cunoscută istoria plină de peripeții a acestui mare Român. Fusese osindit la patru ani de temniță pentru că a scris Replica, în care dădea o icoană ca nimeni altul de viau și duroasă a stărilor poporului român din Ardeal, Ungaria și Bănat, și după o săndire erau să-l tie îndată prins și l-au lăsat liber numai punind o cauțiune de 4000 floreni! Avea apoi să capete vre-o altă 3—4 ani de robie pentru Memorandum, unde avea să stea alătura de Dr. Rațiu și soții și ar fi căpătat de sigur cea mai grea pedeapsă între toți. — Din calea unor astfel de zile grozave, s'a refugiat în România și trăște acolo, făcind cele mai frumoase slujbe literaturii românești prin avîntarea institutului de editură Minerva, — dar în oarele sale libere, acest mare frate al nostru adună mereu date și scrise și dovezi din viață și pătimirea popoarelor din Ungaria și din întreagă Împăratia Austro-Ungară, și le așeză lingă olaltă, le cintărește în cumpăna sorții și a viitorului și trage din ele învățăturile și face pe temeiul lor prorocile cele mai vii asupra viitorului acestei mult zburătoare împăratii.

Acum de curînd a scos o carte mare și luminată, în care își mărturisește vechile sale credințe politice, că, mai ales după criza prin care trecu și mai trece împăratia prin lupta Ungurilor pentru a clătina te-meurile pactului fată cu Austria (luptă prevîstă cu ani și ani înainte de dl A. C. Popovici!), — mai ales după aceste impliniri a prevîstirilor sale de demult, crede și mai vîrstos în a doua parte a credințelor sale politice, că mărtuirea din aceste zbateri și frămîntări, cari la această Împăratie sămână cu frigurile unui trup bolnav, — nu pot avea altă sfîrșire, altă lecție, decât așezarea întregei împă-

tul corului așezat la spatele sale, care cinta, cîntă admirabil, fin, dulce, cu sentiment! iar uriașul public tăcea ca și cum n-ar fi de față, și asculta uimît nouă amornizare, foarte melodică și dulce, a imnului nostru "Deșteaptă-te Române!"...

Potop de aplaște răspînat pe Lugojeni, cari prin cintarea lor ne-au dat negrăit de dulci flori.

Sub dulcea impresie s'a făcut por-

nirea corurilor spre oraș, cor după cor, patru cu patru și plutind în mijlocul uriașei multimi ce ne ieșise nainte. Să facuse un convoiu, că cele 3 muzici militare ce mergeau în frunte, de pe la jumătatea convoiului încolo, nici nu să mai auzeau.

Așa am străbătut cîteva străzi principale, trecind prin calea Victoriei până la biserică "Domnița Balășa", unde am ajuns, după un marș de o oră și jumătate, pe la 1 d. a., morți de oboseală și de căldură.

Biserica Domnița Balășa e foarte frumoasă, dar e mică. Abia mărgind grupe pe rînd am putut răzbate în ea. Un archeier începea să înfăntă slujbă, cîntând însuși, la mijlocul bisericii, frumos și trezitor de evlavie, "Împărat Ceresc"..., apoi a urmat serviciul încolo, din răspunsurile liturgice corul bisericei (cor stabil și plătit), care cîntă în chip perfect și răpitor de frumos!

Eram flămînzi și ruptă de oboseală și nu voiam să mai eșim din sfîntul și strălucitor locaș, unde te înălțai cu sufletul în lumi cu totul nouă, negrăit de blînde... Numai vesteau că unor dame din coruri, li-să facut rău de îndelungul străpaș și oboseală, că una, chiar din corul nostru al Orăștie-

rății pe alte teme iuri, cu mult mai sănătoase ca cele de azi. Azi Împăratia vrea să razime pe numai două popoare: pe Nemți în Austria și pe Maghiari în Ungaria. Dar celelalte popoare sunt și ele mult prea numărătoare și acolo și aici, și mult prea înaintate, decât ca această stare de ținere a lor în umbră, în întuneric, să poată dăinu mult, și ca măne Împăratia dacă e să scape de frigurile ce o bîntue mereu, cînd în o parte a trupului, cînd în ceealătă, cînd peste tot, — va trebui să-și aleagă o formă de întocmire, în care să aibă popoarele să fie mulțumite, nu numai două ori trei, și acea formă ar fi — zice dl Popovici — *federalizarea* Împăratiei, adică o formă care să drepturi naționale destule la fiecare popor în colțul de împăratie pe care el îl locuște.

Cartea aceasta a lui Popovici a apărut în limba germană, ca să poată fi cîtătă și de învățătorii tărilor străine pe care le privește, în Austria, Germania și Ungaria.

Pe șoșinții nostri dela putere i-a atins așa de neplăcut cartea lui Popovici, că îndată au dat poruncă prin care opresc intrarea în Ungaria a acestei cărti, după ce ea de altfel demult intrase în sute de exemplare și chiar fruntașii lor o cetiseră și scriseră despre ea și prin foi, — dar opriștea astăzi a atras și mai tare luarea amintării străinătății asupra celor scrise în acea carte și azi s'a ajuns, că după jumătate de an, să trebuiască scoasă de nou, în ediție nouă, de sub tipar, că să gătase și o cere lumea mare prin Austria și Germania.

Și aici zeci de scriitori Germani, printre cari unii foarte de frunte, scriu prin cele mai mari foi din Berlin, Viena, Praga, Agram, etc., că planul lui Popovici e singurul plan al viitorului, care ar aduce odată pace acestei împăratii cercetă de a-ține zbateri și frămîntări lăuntrice!

Ziarele nemțesti spun, că această străformare a Împăratiei e mult mai apropiată decum să crede! Si, zic ei, cu cît s'a face mai curînd, cu atît va fi mai bine pentru Împăratia însăși.

Că pacea de azi între Ungaria și Austria e încă numai sub cenușe. Poate chiar la iarnă să izbucnească de nou hărțuile între Unguri și Viena și acele hărțuile n'or avea alt capă-

decât ruperea acestor două părți de către olaltă, iar cind s'ar face aceasta, atunci s'ar face și federalizarea.

Așa prorocesc foile germane. Noi n'am avea de ce să ne întimplăm așa. Dar nu credem. Că iaca numai în numărul trecut arătarăm cum Jancsó Benedek și alții, să lapădă prin foile de frunte ungurești, de dorință de neatîrnare față cu Austria, și acum, cînd văd că ce ar urma dacă ar mai slăbi treaba cu desfacerea, — tac chitic, nu le mai trebuie nici armată ungurească, nici alte minuni din visurile lor, ci să vîră bine sub cojocul Austriei... Si de aceea prevedem noi, că nu va urma mai mult "criza" și cearta, și așa nici cele ce ar putea veni după aceea.

Mișcarea învățătorilor.

In sinul învățătorimii noastre românești, să simte tot mai viu un curînd de nemulțumire cu starea în care să afli membrii acestui însamnat stat de slujbașii ai culturii în mijlocul poporului nostru.

Toți în toate părțile să zbat și nu știu ce să mai facă doar să apropie și împrejurările lor de malul mîntuirii și al mîntuirii. Si fiind că mai mulți ochi mai multe văd, mai multe capete mai multe născocesc, — au început unii a stârui pentru conchimarea unui congres al învățătorilor poporului român, congres în care să chibzuască toti împreună asupra chipurilor și modurilor, cum ar putea împinge nițel mai sprijin și luntrilele prigoñitorilor de soarte învățători.

Congresul acesta, firește, ar putea fi numai paralel, două alăture, al unuilor la un loc, al neunitilor la altul.

Unii învățători însă s'au avîntat până la înălțimea ideală, de a-și ridica glasul pentru un congres laolaltă, al tuturora, unită și neunită împreună, că doar și unii și alții muncitori ai răspîndirii învățătorii în mijlocul poporului românesc sunt, apoi fie sub prapor unit, fie neunit. Da de vea ești ceva mai bun din sfatul lor frâtesc împreună.

In acest scop iaca ce glas de chemare ni-să cere să publicăm și noi:

Aderez cu trup și suflet pentru înținerea unui congres al tuturor învățătorilor.

Jos cu barierele confesionale, căci cauza e comună!

Congresul să se țină în Blaj, în preziua adunării generale a "Reuniunii înv. gr.-cat. din Ar-

pe Jos. Grosul ne țineam de olală după conducătorul (călăuzul) ce ni-dăduse cu multă prevenire și bunăvoiță societatea "Carmen", ca să ne arate căile, să nu ne rătăcim.

Iacă-ne, foarte obosită, ajunsi la quartier, la bucuria de a putea odihnii o clipă și a ne spăla, a ne răcori. Cind colo, dșoara vicedirectoră, ne spune, că-i pare foarte rău că nu a vestit-o nimereasă despre aceea, că ne incuarcăză acolo, și să n'are aci o singură salte, decit paturile goale, de fer! Ne lasă bucurios în dormitoare largi și încăpătoare, ne va da pe mâne și perini și toale, dar saltele sunt trimise spre reparare și unpile și acelea nu pot veni în cele cîteva zile cît vom sta aci.

LIBERTATEA

chidieceză"; timpul îl vom să peste cîteva zile!

Până atunci să umblăm din sat, dela un coleg la altul și fiecare să-și formeze memorii, propunerii etc., și ca o tabără bine pregătită, conștie de ce are a face, cînd va fi consilul, cu toți la Blaj, numai cel în gura morții rămînă acasă și sper că dacă vom fi peste una mie învățători gr.-or. și gr.-cat, vom să impune, vom să ce să facem.

Blajul a mai fost locul multor întîmplări mari, fie și de astădată, și apoi frații gr.-or. ne vor face onoarea de a ne fi oaspeți la adunarea generală a Reuniunii noastre.

Sus inimile! Acum ori niciodată!

Repet, nici un învățător nu lipsească, ci toți de-arîndul să jertfească puținul, căci va da Dumnezeu de să va întoarce îndoio și întreit!

De altcum, sper, nu vom fi numai învățători, vom avea încă pe cîțiva... Căutați-i și Voi fraților!

Toți pentru unul și unul pentru tot!

Poiana-Arieș. Mihail I. Găzdac.

Publicăm bucuros chemarea și amatori să se aleagă ceva de ea și să prindă. Căci ar fi ceva înăltător să vezi pe învățătorii români toți la un loc, înfrângându-să oare-cum, cel puțin în luptă pentru a-și asigura un viitor mai suportabil. Chiar de năr duce la vre-o mare izbîndă practică, această revedere a fraților năr fi fără folos și ca mâne poate i-ar urma alta și alta, și tot ar ajunge a-și găsi calea care să-și apropie de idealul ce-și doresc.

Din Rusia.

laca știrile mai nouă:

= Sâmbăta trecută în palatul împăratesc Tarco-Selo a izbucnit un foc mare, care a nimicit aproape de tot palatul. Aceasta era al doilea palat frumos al Tarului.

= În Zürich s'a tipărit de anarchiști un apel (chemare) către cei mai ișteți anarchiști, prin care să făgăduiește 65'000 ruble celui ce va omori pe Tar, iar dacă el a peri în această încercare, banii să vor da familiei lui.

ile: „Taci mă, da azi noapte pe băncile de lemn a trenului, pe dricăli ai durmit? Si te mai să scutură! Acă ti-i pună jos, dacă nu-ți place în pat, și-i durmi în pace. Sunteți toti oameni tineri. Ce cătane sunteți voi? Da de-ar fi un războu și te duce de te culcă pe petri și pe spinii, și e bine! Așa a și fost. În tot timpul, toti priveam miclele neajunsuri de simple incidente mai mult de haz, și tot ștrașău, valul, alergătură, ne facea să ne credeam de fapt ca soldații într-o manevră, grea dar frumoasă, de cărei greutăți cînd ai scăpat, poveștești cu atită drag, ori și pare chiar rău după frumoasele lor zile.

Ba noi, cînd ați, după abia 2 săptămîni, ne gîndim la zilele petrecute în Tară, ne pare că totul a fost numai un vis, un vis în care s-au amestecat atît de multe lucruri: frâmnări, surprinderi plăcute, ostenele, pluitre pe aripi de cînt ca în lumea ingerilor, supărări, vedenii strălucite, spaimă, unele după altele, unele peste altele, de-a valma.

Destul că ne împăcarăm noi cu quartirul. (Celelalte coruri să lăudau că au nimerit bine și au fost de fapt mulțumite și bine îngrijite). Femeile s-au așezat toate în un dormitor mare, frumos, luminos, cu paturi cu madrațe de drot țesut, pe care puteau dormi bine și fără de saltea, — iar noi bărbății în alt dormitor, tot așa de bun, dar cu paturi fără madrațele de drot, ci cu simple pante de fer, cîte 3 cruciș, pe care puteai dormi cam păsărește... Până ne-am cunoscut fiecare un loc, până ne-am dus bagajele la paturi, până ne-am mai prăfuit, — era amurg, seară. Ple-

= În Riga tribunul de războiu a osindit la moarte pe un tinăr nobil din familie polonă, care a luat parte la un atentat cu dinamită. Îndată a fost împușcat.

= În Riga temnițele gem de robi. Guvernatorul a oprit robilor până și aceea că să se mai uite afară prin ferestre. O femeie ce totuși să uita, perdută, prin o fereastră, a fost numai decât împușcată de soldatul de pază! — Atât să mai prețuese viața unui om în Rusia.

= Tarul rătăcește încă pe ape, pe corabie. Ci-că sănătatea i-ar fi zdrujnicată, încît cei din jurul lui să gîndesc la aceea, ca să numească regență, un sfat restrîns, care să conducă țara în vremea boalei ori neputinței lui.

= La Londra tot mereu sosesc lăzile cu lucruri prețioase, aurituri, argintărie și altele, care să depun la măriile bănci spre păstrare. Sunt sumpturile familiilor nobile rusești, care trimit ce au mai scump afară din țară și apoi pe rînd es și ele, până s'or mai liniști vremile.

NOUTĂȚI

Vin bunătățile. Noul guvern, alui Kossuth și ortacii, vine cu poala plină de „bunătăți“, ca să le împartă țărăi ca să-i mai indulcească viața. Una din aceste bunătăți, e, că zilele astea a fost sfat ministerial comun, ministri austrieci cu cei ungari și au statut budgetul de cheltuieli a ministerului de războiu pe anul viitor, și l-au îngreunat cu „numai“ zece milioane față de trecut! Si ce-or mai îngreuna cu planul de a da honvezilor tunuri.

Tîrgul de țară dela 4 Octobre în Orăștie a fost cam slab cercetat. E drept că a și fost o zi urită, plioasă, ca la tîrg. Dar cel de vite a fost destul de bun. Vîtele au avut pret frumos: S'a vîndut o păreche de boi din Beriu cu 1240 cor. (620 fl.)

Alte rînduri de excursioniști, la Expoziție. După mîndra ceată a corurilor caruiai au vizitat expoziția și s'au produs în ea, a urmat, precum să știe grupa Aradaniilor, caruiai au întlnit în București cu cei din Macedonia, apoi grupa celor plecați dela Asociațione din Brașov (3—400), aproape în același timp cu Sibienii, caruiai au produs acolo cu falnică lor Reuniune din muzeu, și acum sunt prin Tară Făgărășenii, iar grupă mare, afară de numeroși excursioniști ce nu s'au alipit la cete de acestea. Așa că Expoziția

din București și capitala însăși, sunt într-o cercetate de roiuiri de Români de pe la noi, caruiai sunt primiți cu drag de frații din liberul regat.

Preot mort din cădere de pe cal. Cetim prin foi, că preotul George Popa din Domasna (îngă Timișoara), mergeând zilele astea călare afară la moșie, calul i-să speriat și l'a trîntit așa de nenorocit, că preotul a murit acolo îndată.

„Tovărășia Agriculorilor“ planuită cu centrul la Pesta, și-a tinut adunarea bine cercetată, la Timișoara. Au venit țărani de prin comunele din jur, numeroși. S'a statut statutul caruiai să înaintează spre întârire. S'a ales și comitetul conducător, din care fac parte afară de conducătorii adunării d-nii I. Crăciunel, Vas. C. Osvadă și D. Birăut, încă și alții domni și meseriei din Pesta, Lugoj, etc.

Restanțele de dare de pe vremea de ex-lex mai pot fi plătite fără interes numai dacă jumătate din acele restanțe să plătesc acum în Octombrie, până la 1 Novembre, iar ceea ce altă jumătate până la 1 Ianuarie. — Dacă cineva până la aceste termine nu-și plătește restanțele caruiai au drept a fi scutite de cămete, — după asta cad și acele sub interes de 5% (cinci la sută) ca ori ce dare întîrziată din alte vremuri. Așa a trimis veste și poruncă ministrul de finanțe Wekerle

Principesa sinucigașoare. O știre ce a uitat de multă lume, a sosit din Roma zilele astea: Principesa Margareta Paterno renomată pentru frumusețea sa, a sărit din rîndul al treilea al palatului său, de pe fereastră în stradă, și a murit îndată, — cînd tocmai în zilele astea era să fie logodna ei cu un principie.

Logodnă. dăoarea Cornelia Comloșii din Dobra și dl Ioanichie Oprean din Tîrnăvița fidanțați. Felicită!

— Dl Simion Zăvoian, ales preot-capelan în Teliuc (tractul gr.-or. al Hunedoarei) și-a fidanțat de viitoare soție pe dăoarea Valeria Glodean, fiica lui preot Glodean din Ardeu. Dorim toată fericirea.

— Dl Iuliu Turdășan și dăoarea Maria Rob din Orăștie, fidanțați. Dorim fericire!

Expoziție de copii aranjată „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“, Duminecă la 14 Oct. n. 1906, în comuna Apoldul-român, în scopul promovării stărilor igienice și a îmbunătățirii condițiilor de trai ale populației. Expoziția să va fi în zilele amintite, în școală, începând dela 11 oare înainte de amează și până la 2 oare d. a.,

le cuprindă și soarbă pe toate!... Treceam ca plutind în vis pe plajuri fermețate, ca printre un mic raiu...

Auzisem că aici a fost un loc părăsit, mlăștinos, prost. De unde ați atită arbori mari și pomi rari? De acolo, că au adus și au plantat pomul cit il vezi și arborul întreg din codru, și l-au îngrijit de să-prins, încit crezi că e acolo de un veac; și el e numai de jumătate de an aci!

In Arene.

Iată-ne ajunși la locul de întlnire a corurilor, la „Arenile Române“ (vezi chipul lor în cele două tablouri din „Foaia Interesantă“ alăturată la acest număr). Arenile loc zidit anumite pentru producționi mari în lăuntrul Expoziției. Ca un circ urias, zidit rotund, descoverit. Jos o vatră mare, „arena“, pe care să reprezintă părți de războie, cu armate, cu cai, cu cară, că le începe, fiind foarte largă. Iarjur de jur, înălțate peste vatra arenei, rînduri de bănci în linie rotundă, prinse în zid de ciument, fiecare bancă mai sus ca ceealaltă, ca tot omul să poată vedea jos (vezi chipul al doilea din „Foaia Interesantă“ de azi). Sus, peste sirul de bănci, sunt logele, închise, despărțite de olătă prin zid și acoperite. Spre oraș și scena (bina) pentru producționi de coruri ori de trupe mici (vezi-o în chipul dintîi din „Foaia Interesantă“ de azi). Iar în fața scenei, în fund, logea Regală, pentru familia regală, care vine uneori în Arene de privește producțile.

Maestrul Chiriac a tînuit probe cu corurile. Deja la aceste probe venise public berechet.

cînd va urma premierea. La expoziție să aduc copiii locuitorilor din Apoldul-român.

Să vor distribui 44 premii, în valoare de 204 cor., dăruite parte de particuli, parte de Reuniune (fondul expozițiilor). Premiile să distribuiesc în libele de depuneri ale „Cassei de păstrare din Săliște“, însoțire de cîte o „Casetă de economizare (crutare)“.

Premiile să vor da mamelor caruiai vor fi găsite ca ținând mai în mare curațenie copiii și locuințele lor, cu copiii crescuți cuviinciosi, dar nefriși, ci prietenosi. Să arată numai copii dela 6 luni până la 6 ani.

Corabie înghițită de mare. O corabie englezască ce mergea spre Indii, s'a scufundat zilele astea, și dimpreună cu ea 260 de călători. Corabie apucăse în virje de mare din care n'a mai putut ești. Numai 40 de înși au scăpat pe luntri de pe ea.

Lucrători la păduri. Atragem luară aminte a cetitorilor nostri de prin sate asupra anunțului de pe pagina a patra, prin care să caută lucrători la păduri.

Acum, cînd lucrările cîmpului îs mai pe sfîrsite, mulți oameni săraci își pot găsi aci un izvor de cîstig pe timpul de toamnă, iarnă și primăvară.

Din parte-ne recomandă aceasta întreprindere și pentru cuvîntul că e în mână românească, și întreprinzătorii să poartă cu lucrătorii cît să poate de omenește, plăindu-le munca cîinsti și totdeauna după tocmeală avută.

Un lăpădat.

O parte de nenorociți Români dela Caransebeș, au votat la alegerile treceute pentru primarul orașului Caransebeș, Constantin Burdea, sub cînd au votat că e om binevoitor Românilor și le-a făcut îci-coleau nu știu ce bine în năcasuri de ale zilei, și — ziceau nu s'a arătat nici-odată să nu fie și el Român bun, nu credem ce zic unii că în sufletul lui ar fi putred și negat.

O, nefericiților ușor necrezători, ce de grab vă dete putredul Burdea privilegiu a vă incredință trist de tare, că binele vostru și cîstea neamului românesc, numai aceia o urmăreau, care vă chemau să mergeți cu cîlalt, cu Românul bun, învățat trăit ani deplini în inima Românilor, la București, pe care însă voi lăti făcut să cădă și ati scos ales pe burta putredă Burdea!

Că iacă-l abia-i deputat de jumătate de an, și l-au apucat mîncărimele cele rele de a ajunge și mai mult, și mai sus, (O! puie-l D-zeu undeava sus de tot...), ar vrea să a-jungă fișpan! Iar cum în țara asta Român fișpan numai să poate ajunge, dacă să lăpădă de frații Români. Omul mărginit și slab de înger Burdea, a început a să lăpăda prost de tot de Români, scriind prin foile ungurești niște articli păcătoși asupra lucrurilor românești, arătind că și băncile Românilor nu's lucru curat pentru țară, că și acelea's numai cuiburi de atâtări naționale, și asumă guvernul asupra băncilor românești, ca și asu-

Ios. Velcean, care a cintat „Urare României“ și „Răsunetul Ardealului“, primit și la urcarea și la coborâre de pe scenă, cu tunete de aplauze! A urmat cel dela Bogă, dela Bozoviciu-Dalboșet, Cacova, Beiuș, Oradea-mare, Coșteiu, Oravița, Ticvanul-mare, St. Micălușul mare, Chiseteu și Lugoj.

Era o priveliște înălțătoare să vezi trecerea pe dinaintea ta a acestor coruri, aproape toate în portul poporului din partea locului, conduse ori de învățătorul ori de preotul locului. Fiecare cîntă două cîntări și cobora făcind loc altuia ce urca, cu tabla care spunea de unde e.

Toate corurile au fost bune și au cintat frumos, dar deosebit aplaudat a fost corul dela Beiuș, compus din elemente cu frumoase cunoștințe de muzică, care a cintat fin și curat. A și fost silit să repeteze Marșul-regal.

Asemenea s'a remarcat corul dela Oradea mare prin producție aleasă, iar culmea succesului zilei a avut-o maestrul I. Vidu dela Lugoj cu distinsul și neîntrecutul său cor, care e și puternic, și fin, și sigur și are voci de elită în sinul său! S'a făcut dîlui Vidu ovăzuri foarte frumoase, dar mult meritate de acest modest și plin de talent compozitor și dirigent. A fost purtat pe sus de tinerime!

La urmă toate 12 corurile sub comanda lui Kiriac și Vidu, au cintat în cor reunit, 3 piese: Hai în horă, imnul „Trăiească Regelile!“ și „Pui de leii“ ai lui, — de umpleau văzduhul de marea lor urară!

Potop de aplașe a coperit bine reușita producție. Și concertul zilei intîi a fost gata.

(Va urma).

Nello.

pră scoalelor și bisericelor noastre. Că știe, el, sufletul scăpat, că prin atari loviri de copită în lucrurile nouă scumpe și de folos, să pune bine în ochii politicilor dela Pesta și, — mai știi, — poate își ajunge scopul: fiș-panatul!

Iaca un fiu păcătos, negru, ciumat, al neamului nostru, un scăpat care e în stare a îndrepta cuțitul asupra sinului maicei sale, dacă poate găsi un vampir care să-l răspândească pentru această scîrboasă faptă a sa.

Românii dela Caransebeș și acel ținut! Priviți în Burdea un lăpadat din cei mai urât, incunjurati-l ca pe un ciumat și lepros, și Român cu suflet curat, pălăria să nu și-o mai ridice înaintea unui astfel de om de căzut în sufletul lui de Român!

Că nu-i mai vrednic!

Cenușe pe cap să-și pună, în sămă de căntă, Români cari în neștiință s-au lăsat duși de vorbe violente și au ajutat cu graiul lor să iasă „deputat al Caransebeșului“ un lăpadat ca acesta!

Veste plăcută

aducem cetitorilor nostri: Redacția foilor noastre a întocmit și a scos de sub tipar un prea frumos călindar pe anul viitor 1907 numit

„Calendarul Foii Interesante“

care e făcut în chip foarte îngrijit și ca înfățișare și ca cuprins, după asămânarea »Foii Inter.« însăși! — Calendarul are vre-o 25 chipuri tare frumoase, printre cari: *toți deputații nostri naționali*; apoi chipul cel mai nou al M. Sale Impăratul-Rege bătrân, chipul S. Sale Papa dela Roma și în Tronul său; chipul Regelui și Reginei Spaniei în haine de mireasă, cum veneau dela biserică cînd a dat anarchistul cu bomba după ei; chipul unui Crematoriu, casă-tempel în care să ard pe aiurea trupurile morților, — chipul căpitanului Dreyfuss cînd l-au degradat, în clipa cînd un colonel îi rupe sabia peste genunchi! Si azi acest om atunci așa hulit, e iar' restabilit în onoare și pus în armătă! Cîteva chipuri de-a bărbaților fruntași ruși cari au parte mare în grelele frâmîntări prin care trece împărația lor! — lar' mai presus de toate o bucurie va avea fiecare cumpărător al acestui Călendar, primind cu el și chipul senin al marelui Avram Iancu, cînd era tiner, cu mâna pe tun!

Încolo o mulțime de poezii, schițe, povești, znoave, cari de cări mai alese și plăcute.

La fiecare deputat e dat cîte voturi a avut el și cîte conținutul său, deci cu cît a ieșit bîruitor? — Si fiecare chip să poate pune în ramă, că așa-i pus în calendar, ca să poată fi folosit ca icoană.

Si acest îngrijit calendar, să va vinde cu numai 18 cr. (36 fil.) iar' pentru 20 cr. să trimite acasă francat ori-și-cui!

Celor-ce iau mai multe, ca să le vîndă în popor, să dă și mai ieftin, ca să le rămînă și lor ceva pentru osteneală.

Iubiții nostri cetitori și vînzători, să binevoiască a ne scrie degrab, cîte să păstrăm fiecăruia, ca să nu le dăm poate în altă parte!

BANCA NATIONALA A ROMANIEI

1905		Situatiunea sumară.		1906	
10 Septembrie		ACTIV		2 Septembrie 9 Septembrie	
111,626.254	{ 79,266.254 Reserva met. Aur 77,121.848 }	109,536.750	109,481.848		
1,675.542	{ 32,360.000 » trate Aur 32,360.000 }	688.056	677.631		
54,462.412	Argint și diverse monete	90,988.684	92,948.627		
24,379.999	{ (*) Impr. contra ef. publice 7,483.800 }	28,686.181	29,546.104		
11,999.666	{ » » » conturc. 22,062.304 }	11,999.924	11,999.924		
15,153.610	Fonduri publice	14,801.390	14,801.390		
2,930.477	Efectele fondului de rezervă	2,908.324	2,908.324		
5,744.164	Imobili	5,769.529	5,769.938		
587.547	Mobilier și Mașini de Imprimerie	604.169	604.199		
325.033	Cheltuieli de Administrație	371.126	376.831		
83,207.490	Depozite libere	86,509.970	86,184.295		
—	» ct. provizorii	9,087.000	9,125.000		
455.924	Compturi curinți	3,383.724	5,775.634		
50,345.698	Compturi de valori	23,935.660	24,953.781		
362,893.816		389,270.487	394,441.029		
PASIV					
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000		
19,878.642	Fond de rezervă	21,373.442	21,373.442		
3,016.596	Fondul amortisării imobilelor și material	3,222.588	3,222.588		
242,655.950	Bilete de Bancă în circulație	254,794.460	253,366.500		
1,560.783	Profituri și perderi	1,646.498	1,646.498		
574.355	Dobânzi și beneficii diverse	636.529	562.695		
83,207.490	Depozite de retras	86,509.970	86,184.295		
—	» » ct. provizorii	9,087.000	8,511.500		
362,893.816	Compturi curente	—	—		
	Scomptul 5%	389,270.487	394,441.029		
	*) Dobândă 5%				

„ARDELEANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Capital social K 500.000. Escontează cambii cu . . . 7%
Fond. de rez. K 420.000. Credite de Co. curent și lomb. 7%
Totalul fond. K 920.000. Imprum. hipot. simple . . . 6-7%
Depuneri K 2,800.000. Plătește ptr. depunerii . . . 4½-5%

Să aduce la cunoștință, că „ARDELEANA“, institut de credit și economii în Orăștie a introdus între operațiunile sale de bancă și **împrumuturile hipotecare cu anuități**.

Aceste împrumuturi să acordă pe proprietăți de pămînt din comune rurale, și urbane și pe edificii din astfel de comune, cari au cel puțin 5000 de locuitori.

Imprumuturile cu anuități să dau pe durate de timp ce pot varia între 5—30 de ani. În cazuri excepționale și pentru împrumuturi mari, timpul de amortizare poate fi și mai mare ca 30 de ani.

Suma minimală a unui împrumut hipotecar cu anuități trebuie să fie cel puțin de K 200.

Planurile de amortizare pentru împrumuturile cu acoperire hipotecară bună să socotească cu 6% netto, în anuități semestrale, al căror termin să stabilește la timpul în care cer împrumutatorii.

In caz de conversiuni, adeca în caz cînd să schimbă datorii deja întabulate la alte bănci în împrumuturi nouă cu dobîndă mai mică, împrumuturile cele nouă sunt scutite de competiție de întabulare și timbre. Tot asemenea sunt scutite de timbru și extrasele de cărti funduare, cari să cer pentru scopuri de conversiuni.

Cerile pentru astfel de împrumuturi au a să adresa direcțiunii »ARDELEANE«, institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie (Szászváros) și au a cuprinde:

- a) extras de cărti fonduare cu datuț cel mai nou și legalizat;
- b) foaia de catastru;
- c) libelul, eventual atestat de dare;
- d) atestat oficios de prețuire, în care fiecare parcelă și edificat să fie prețuit aparte; și
- e) eventuale contracte de vînzare și cumpărare, de închiriere sau arîndare, dacă potențul are de acesta. În caz cînd să intenționează a să da ca acoperire hipotecară edificii, e de lipsă să se înainteze și un atestat despre venitul acelora.

Informațiuni mai de-aprove, precum și sfaturi în afacere de împrumuturi hipotecare cu anuități și în general în ori-și-ce afacere de bancă, să dau în localul institutului, verbal sau prin postă în mod gratuit.

Orăștie, la 12 Sept. 1906.

„Ardeleana“
institut de credit și economii,
societate pe acții.

3-30

Candidat de avocat.

Am lipsă de un candidat de avocat român, cu praxă.

Dr. Ioan Papp, adv.
Brad.

AVIZ.

Abedarul scris pe baza metodei sunetelor vii, de I. Vuia, care a fost călduros apreciat prin recenziea oficioasă a prof. Dr. Pipos, să afă de

vînzare la tipografia „Dieceană“, Arad, Battyányi 2, cu 40 fil. exemplarul.

Tot acolo să afă și *Curs practic de limba maghiară*, care este unicul curs, care pe lîngă exercițiile de cete, intuiție și gramatică, conține și elemente din Geografie, Istorie, Aritmetică și Constituție și costă abia 60 fil. ex.

Acolo să pot procura și celealte scrieri ale mele.

Comloșul-mare, 12/25 Sept. 1906.

2-3 Iuliu Vuia.

LA VIN BUN!

Atragh luarea aminte a on. public din loc și din jur, asupra

ospătăriei mele de nou arangeate

în casele proprii, anume zidite, cu încăperi plăcute, curte cu sopron pentru adăpostirea trăsurilor, etc.

Țin numai vinuri originale de cea mai bună calitate

din viile de bun renume dela Băcăinți și Sărăcsău!

Prețuri moderate!

Ospătăria e împărțită foarte practic pentru popor și pentru inteligență.

Rog pentru numărăosă cercetare!

Ioan Andressu
in Orăștie, piața mică
„între tîrguri“.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștință onoraului public, că mi-am deschis în Orăștie, în strada Tîrgului Nr. 7 (în casela hotelului „COROANA“) o

prăvălie de pielărie

cu totul modernă și bogat asortată, corăspunzînd deplin cerințelor timpului.

În urma praxei mele cîstigată prin serviciul de 12 ani în branșa asta, cum și în virtutea legăturilor mele cu firme mari și cu fabrici de rangul prim din țară și din străinătate, — mă aflu în acea poziție plăcută, că pot să servesc onoratului public totdeuna cu articli de pielărie de cea mai bună calitate, și pe lîngă prețurile cele mai favorabile, putînd să cîstig deplina mulțumire a on. clientele.

Recomandînd prăvălia mea de piele în atențunea onorului public și cerîndu-îi binevoitorul sprijin, — semnez

cu toată stima

Artemiu R. Brassai.

4-12

Lucrători de pădure.

La tăierea pădurii comunei Romos, p. u. Orăștie (Szászváros)

avem lipsă de 3—400 lucrători

pe timp de 6—8 ani.

Prețurile sunt — după tocmeală — cît să poate de bune.

Articlii de mîncare, beuturi, scule de lucru și tot felul de ce au lipsă lucrătorii, să vînd cu prețuri ieftine la magazinul întreprinderii.

Romos, Octombrie 1906.

GEORGE CUȘUTA & Comp.
Intreprindere de exploatație păduri.

„Tipografia Nouă“, în Orăștie,